

Cytat zaczerpnięty z książki J. Strelau, *Rola temperamentu w rozwoju psychicznym*, WSiP, Warszawa 1978, s. 101.

pedagogicznych jest dla mnie wiązanie jej z praktycznym działaniem. Student dostaje np. charakterystykę zachowań chłopca dokonaną na podstawie obserwacji jego zachowania w domu i w szkole oraz przeprowadzonych badań, które pozwoliły określić jego typ układu nerwowego.

Uczeń M.

Ruchy ociężałe, słabe i niewyraźne, na lekcjach spokojny, nie zrywa się, nie krzyczy. Siedzi stale w tej samej pozycji, ciągle trzyma i obraca coś w rękach, wywołany podchodzi wolno do tablicy. Odpowiada dość głośno, lecz powoli. Wystarczy jednak, że nauczyciel zwraca mu przy odpowiedzi na coś uwagę, a chłopiec natychmiast peszy się i głos jego cichnie – taki stan utrzymuje się dość długo. Usposobienie jego waha się między przygnębieniem, zniechęceniem a nastrojem umiarkowanie wesołym.

Dziecko to należy zaliczyć do temperamentu. (student określa po symptomach zachowania, później porównuje z wynikiem badania typu układu nerwowego).

Na podstawie analizy opisu zachowania rozmowę ze studentem prowadzę w różnych kierunkach. Przykładowe problemy stawiane przed przyszłym nauczycielem to

- jakie kłopoty dydaktyczne (na podstawie matematyki) może mieć uczeń i z czego mogą one wynikać ?
- jaka jest reakcja dziecka na ocenę niedostateczną ?
- jaka jest jego odporność na stres ?
- jaki jest sposób pracy tego ucznia ?
- jak motywować do pracy (np. na lekcjach matematyki, wychowania fizycznego) dziecko o słabym typie układu nerwowego ?
- jaką terapię należałoby zaproponować, gdyby u tego dziecka wystąpiły kłopoty wychowawcze ?
- co wynika z faktu, że w ławce, obok siebie siedzi dwóch melancholików ?

Stawianie problemów w układzie łącznego traktowania zagadnień psychologicznych i pedagogicznych daje nauczycielowi odczucie praktycznej przydatności tej wiedzy w sytuacjach szkolnych. W przyszłości może to być podstawa gwarancji skuteczniejszego funkcjonowania nauczyciela i dziecka w relacjach dydaktycznych i wychowawczych.

Obserwacje życia szkoły, występowanie w roli nauczyciela jest warunkiem wszechstronnej i w miarę głębokiej refleksji pedagogicznej nad sobą i nad dzieckiem.

Zdzisława ZACŁONA

Studenckie praktyki pedagogiczne

Celem praktyki pedagogicznej jest przede wszystkim przygotowanie studenta do podjęcia pracy w charakterze nauczyciela matematyki w szkole podstawowej.

Student musi poznać i przyswoić sobie wiedzę o obowiązkach nauczyciela - wychowawcy młodzieży, nauczyciela matematyki, poznać pracę szkoły, zdobyć pierwsze doświadczenia w zakresie przygotowania i prowadzenia lekcji, przygotować się do pracy z uczniem, traktować pracę z dziećmi jako przyjemność, a nie zło konieczne. Musi nabyć umiejętności korzystania z programu nauczania matematyki i próbować zweryfikować swoją wiedzę w praktyce szkolnej.

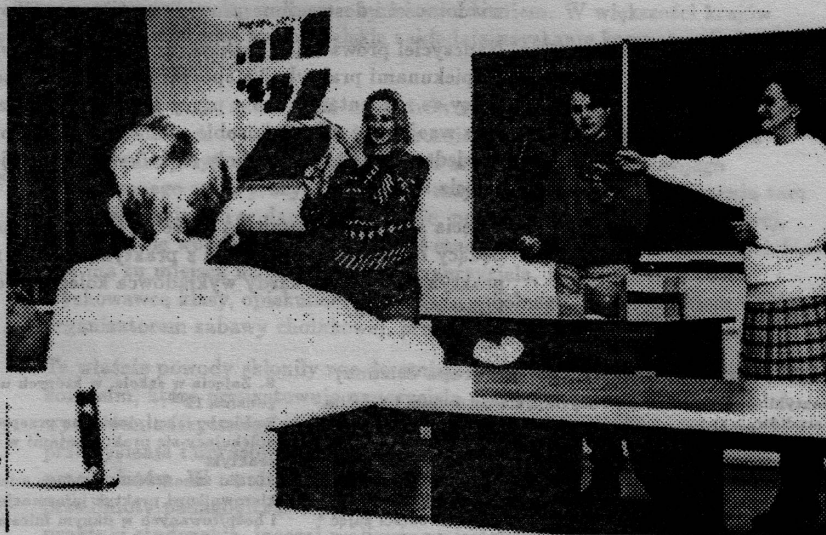
Praktyki szkolne w Kolegium Nauczycielskim w Nowym Sączu trwają dwa lata. Odbywają się na drugim i trzecim roku. Czas trwania praktyk pokrywa się (z wyjątkiem września) z czasem trwania roku szkolnego. Student uczestniczy przez cały rok w zajęciach wybranej klasy tak z matematyki, jak i specjalności dodatkowej (tj. muzyki lub wychowania fizycznego). We wrześniu odbywa się spotkanie nauczycieli ze szkół, w których odbywać się będą praktyki. Nauczyciele zapoznają się z planem oraz celem praktyk studenckich. Dostają także „swoich” studentów, którzy od tej pory będą uczestniczyć w pracy danej szkoły, oraz wrosną w daną klasę. Wybranych nauczycieli jest (aktualnie) trzynastu;

z każdym z nich Kolegium podpisuje umowę (uzgodniono, że opiekunowie praktyk otrzymują 20% dodatek, który jest wypłacany przez czas trwania praktyki).

Nasi studenci w czasie praktyk zapoznają się z planowaniem i organizacją pracy w szkole – planowaniem pracy dydaktycznej i wychowawczej. Są to ogólne dane o szkole, czasie pracy nauczyciela, liczbie oddziałów, liczbie godzin matematyki w poszczególnych klasach, podziale godzin w klasie, w której student odbywa praktykę. Zapoznaje się z zespołem uczniowskim, problemami wychowawczymi danej klasy, pomaga w przygotowaniu wycieczek, bierze udział w wywiadówkach, wykonuje pomoce naukowe, dekorację klasy wspólnie z uczniami, prowadzi godziny wychowawcze, zajęcia wyrównawcze, kółko matematyczne. Uczestniczy w dyskurach szkolnych. Bierze udział w przygotowaniu szkolnych uroczystości i zabaw. Zapoznaje się z pracą samorządu szkolnego. Prowadzi nauczanie indywidualne (w domach dzieci chorych). Zapoznaje się z biblioteką szkolną, z pedagogiem szkolnym, z pracą świetlicy. Sam dowiaduje się, ile dzieci z „jego” klasy korzysta ze stołówki szkolnej. Ponadto każdy student dostaje do ręki dziennik i stara się go prawidłowo wypełnić. Uczestniczy też w konferencjach klasyfikacyjnych.

W czasie zajęć lekcyjnych student obserwuje lekcję (w ustalonej klasie) przeprowadzoną przez nauczyciela, następnie omawia obserwowane lekcje i sporządza notatki. Nauczyciel prowadzący lekcję omawia ze studentami metodę prowadzenia lekcji. Przebieg lekcji student zapisuje sam uwzględniając swoje uwagi i spostrzeżenia oraz zapisuje wnioski z omówionych zajęć.

W pierwszym tygodniu praktyk studenci oceniają sami zeszyty ćwiczeń uczniów, sami także wpisują oceny z ćwiczeń do dziennika. W drugim tygodniu studenci mogą już zacząć prowadzić samodzielnie (wcześniej przygotowaną) część lekcji, np. nawiązanie do nowego tematu, albo podsumowanie lekcji. Próbuja też wprowadzić nowy temat. Jeżeli wprowadzają nowy temat, to nauczyciel na początku praktyki musi zrobić sam podsumowanie i to tak umiejętnie, aby niedociągnięcia początkowe studentów zostały niezauważone przez uczniów, a sami studenci zauważyli, gdzie popełnili błąd.

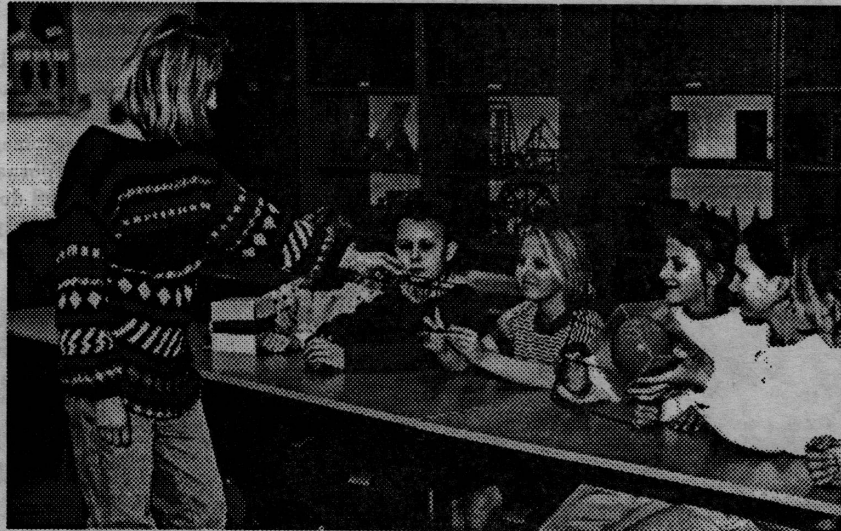

Najpierw staje się przed klasą jako asystent nauczyciela (Autorka – pierwsza z prawej – nie tylko opiekuje się wszystkimi praktykami, ale też sama prowadzi praktykę).

Studenci na początku praktyk dowiadują się, że wspólnie z nauczycielem prowadzą lekcje. Jeżeli nauczyciel zadaje ćwiczenia w zeszytach, studenci pomagają uczniom, którzy tego potrzebują i sprawdzają ich prace. Przy odpytywaniu ucznia przez nauczyciela student proponuje ocenę do dziennika. Gdy nauczyciel zadaje zadanie do rozwiązania na tablicy – student pomaga uczniowi w rozwiązaniu problemu, gdy nauczyciel robi klasówkę – studenci sprawdzają i oceniają prace. Po takim, jednomiesięcznym treningu student

próbują samodzielnie swoich sił prowadząc 45 minut lekcji. Do tej pory zdążyli zapoznać się z klasą na tyle, aby swobodnie rozmawiać z dziećmi.

Nim student przystąpi do prowadzenia lekcji przygotowuje się w domu – na piśmie – planując treść i konstrukcję treści według uzgodnionego z nauczycielem tematu i otrzymanych wskazówek. Następnie przedkłada ten plan nauczycielowi. Po przeprowadzonej lekcji student dokonuje oceny prowadzonych zajęć, wysłuchuje uwag i wskazówek nauczyciela i kolegów.

Potem staje się już przed klasą samemu.

Na trzecim roku studenci będą mieli zajęcia z metodyki. Będą na tych zajęciach szukać odpowiedzi na pytania: *po co uczy się matematyki? jakiej matematyki uczyć? jak uczyć matematyki?* To, że teoretycznym rozważaniem na ten temat towarzyszyć będzie już pewne praktyczne doświadczenie, pozwoli unikać pustosłowia. Fakt, że na trzecim roku również są praktyki, pozwoli uzyskane wiadomości i dostrzeżone prawidłowości zweryfikować w praktyce.

Nauczyciel prowadzący praktyki spotyka się raz w miesiącu z nauczycielami – opiekunami praktyk. Na spotkaniach tych opiekunowie opowiadają o swojej pracy ze studentami oraz o pracy studentów, wyjaśniają różnorakie wątpliwości oraz wzajemnie udzielają sobie rad. Ponadto kierownik praktyk co tydzień odwiedza coraz to inne szkoły, w których odbywają się praktyki i hospituje zajęcia studentów.

Zajęcia studentów hospituja także wykładowcy Kolegium Nauczycielskiego nie będący bezpośrednio związani z praktyką. Każdy z nauczycieli opiekujących się praktykami, jak też każdy wykładowca kolegium, otrzymuje regulamin praktyk, który załączam.

Bożena ŻYCZYŃSKA

Praktyki pedagogiczne dla studentów (grupa dzienna)

1. Praktyki trwają dwa lata i odbywają się na drugim i trzecim roku studiów.
2. Czas trwania praktyk pokrywa się (z wyjątkiem września) z czasem trwania roku szkolnego.
3. Praktyki pedagogiczne polegają na całorocznym uczestnictwie w lekcjach matematyki (miesięcznym w lekcjach wychowania muzycznego lub fizycznego) w jednej klasie oraz w części zajęć pozalekcyjnych, a także w pracach rady pedagogicznej.
4. Jeden rok praktyk student odbywa w IV lub V klasie szkoły podstawowej, drugi w VI lub VII klasie.
5. Praktyki na trzecim roku student odbywa w innej szkole niż na roku drugim.
6. W ramach zajęć studenta-praktykanta mieszczą się: hospitacje, prowadzenie bloków lekcji (nie pojedynczych lekcji) zakończone sprawdzianem, przygotowywanie pomocy naukowych, udział w radach pedagogicznych, wywiadówkach, wycieczkach, imprezach szkolnych itp.
7. Student pełni rolę asystenta nauczyciela.

8. Zajęcia w szkole, w których uczestniczą studenci, kończą się przed godziną 12⁰⁰.
9. Liczbę lekcji, jakie ma przeprowadzić student, ustala nauczyciel opiekujący się praktykantami w porozumieniu z kierownikiem praktyk.
10. Po zakończeniu każdego miesiąca praktyk studenci przekazują kierownikowi praktyk informację o liczbie przeprowadzonych i hospitowanych w danym miesiącu lekcji.
11. Praktyki są hospitowane przez kierownika praktyk i innych nauczycieli Kolegium.
12. Po zakończeniu danego roku praktyk nauczyciel opiekujący się praktykantami pisze krótką opinię na temat przebiegu praktyk każdego studenta zakończoną propozycją zaliczenia lub niezaliczenia tego roku praktyk (wraz z propozycją oceny). W opinii nauczyciel podaje, w której klasie odbywały się praktyki.
13. Praktyki zalicza kierownik praktyk.
14. Pod opieką jednego nauczyciela znajduje się trzech, lub – w wyjątkowych przypadkach – czterech studentów.
15. Studenci nie otrzymują wynagrodzenia finansowego za praktyki.